

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

พุทธโธจะपालงนรกให้เห็นเสียที

ก่อนจึงหัน

นี่ดูเอาท่านทั้งหลายไม่เคยเห็น หลักพุทธศาสนาคือหลักแห่งความสวยงามอันเลิศเลอ มาร้อยกรองพุทธบริษัทเป็นประเภทๆ ร้อยกรองพระให้เรียบริ้อยตามหลักธรรมหลักวินัย พระที่มีธรรมมีวินัยเสมอกันแล้ว ไม่ว่าชาติชั้นวรรณะใดเข้ากันได้สนิท ถ้าแยกจากหลักธรรมหลักวินัยแตกกระจัดกระจาย นี่ละเรื่องพุทธศาสนาคือหลักธรรมหลักวินัยสำคัญมาก สำหรับร้อยกรองผู้นับถือพุทธศาสนาตามเพศของตน เช่นเพศพระ เพศฆราวาส ถ้าปฏิบัติถูกต้องตามนั้นแล้วสวยงาม

นี่พระมาจากชาติชั้นวรรณะใดเต็ม มีธรรมวินัยกรอง คือร้อยกรองไว้เรียบริ้อยดูตรงไหนสวยงามหมด ถ้าเป็ไปจากนี้ไม่ได้ละ หลักพุทธศาสนาจึงเป็นหลักที่ร้อยกรองสัตว์โลกให้มีความสวยงาม ตามชั้นภูมิและเพศวัยของตน ท่านสอนอย่างนั้น เวลาต่างองค์ต่างมีหลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องยึดให้ถูกต้องอย่างเดียวกัน มากี่สวยงาม ถ้าขัดต่อหลักธรรมหลักวินัยไปแล้วเป็นก้างขวางคอ อยู่ด้วยกันไม่สนิท เป็นอย่างนั้น ถ้าต่างองค์ต่างถือหลักธรรมหลักวินัยเป็นเกณฑ์แล้วคล่องๆ ไปเลย มาจากไหนมาเถอะเอาหลักธรรมหลักวินัยเป็นเครื่องกลั่นกรองร้อยรัดให้สวยงามเสมอกันหมด นั่นละหลักศาสนา

ศาสนาพุทธเรานี้เป็นศาสนาที่เลิศเลอมากที่สุด ไม่มีศาสนาใดเทียบ เราไม่ได้ยกเอามารบราหรือต่อสู้กัน เทียบตามหลักความจริง พุทธศาสนาเป็นศาสนาของท่านผู้สิ้นกิเลสแล้ว แสดงออกแง่ใดเป็นแง่ของผู้สิ้นกิเลสๆ สวยงามไปหมด สะอาดไปหมด ถ้ากิเลสเข้าไปตรงไหนๆ สกปรกๆ ผิดกันอย่างนั้นะ พุทธศาสนาหรือเพศของพระเป็นเพศที่นำหลักธรรมวินัยที่พระพุทธเจ้าแสดงไว้แล้วด้วยความถูกต้องแม่นยำ จากพระทัยที่บริสุทธิ์สั่งสอนโลก เวลามาปฏิบัติก็นำดูน่าชมสวยงาม

ขอให้ทุกๆ ท่านดูตัวเอง อย่าไปดูที่อื่นที่ใดไม่สำคัญไม่สำเร็จประโยชน์ ความดีความเสียอยู่กับการดูของเราเอง เราดูใครจะมาเสียเราส่วนมาก ถ้าดูเราแล้วไม่ค่อยเสียมันบกพร่องตรงไหนความเคลื่อนไหว ความคิดความปรุงแต่ง การพูดการจาขัดข้องต่อเพื่อนฝูงยังง้าง ให้นำมาตรวจ แล้วก่อนที่จะพูดออกไปให้ใช้ความพิจารณาก่อนแล้วค่อยพูดออกไป จะไม่ค่อยกระทบกระเทือนกัน การพูดก็ให้พูดด้วยความเห็นอกเห็นใจ มีความเมตตาต่อกัน อย่าพูดด้วยความเป็นใหญ่อำนาจบาตรหลวง ไม่มีหลักธรรมหลัก

วินัย นั้นเรียกว่าก้างขวางคอ พุดออกมาคำไหนขวางคนอื่น ๆ ใช้ไม่ได้ ต้องเดินตามหลักธรรมหลักวินัยจะสวยงามไปหมด

คิดดูเราภาวนา ถ้าวันไหนกิเลสมันคือด้านมันขวางคอกลิ้นไม่ลง ๆ จิตหาความสงบไม่ได้ วันนั้นพระองค์นั้นหรือคน ๆ นั้นต้องเป็นทุกข์ พอพูดอย่างนี้เราก็ได้เคยผ่านกันมาแล้ว ภาวนาจะทำจิตให้ลงมันไม่ลง สู้กับกิเลสไม่ได้ พัก หยุดเสียก่อน แต่จิตมันไม่หยุดชี่ นี่ละที่มันถึงใจมันไม่ลืมนะ จิตมันไม่หยุด วันนี้อภาวนาตั้งหน้าตั้งตาจะฆ่ากิเลส กิเลสเพียงเท่ากำปั้นนี้สู้มันไม่ได้ แล้วเราจะสู้กิเลสกองเท่าภูเขาครอบโลกธาตุวิญญานนี้ไปได้ยังไง กิเลสเพียงเท่านี้เรารู้ไม่ได้ นี่ละขัดกัน ลูกคึกคัก เอา กิเลสไม่ตายเราต้องตาย ชัดกัน สุดท้ายกิเลสหมอบ อย่างนั้นนะ เราไม่ลืมนะ อันไหนมันถึงใจจะไม่ลืมนะ

สู้กิเลสไม่ได้ที่แรก ไปนอนนอนไม่หลับ จิตนอนด้วยความแพ้อะไรไม่หลับนะ คึกคักขึ้นมาสู้ ฟาดเอาความชนะ คำว่าชนะนี่ชนะเป็นพัก ๆ ไป ไม่ใช่ชนะอย่างเลิศเลอ ต้องอย่างนี้ ตรงไหนที่เราแพ้ให้ดูตัวเอง ความพากความเพียรที่แพ้กิเลสของตัวเองใช้ไม่ได้นะ เวลาไหนมีแต่เวลาแพ้กิเลส ๆ ใช้ไม่ได้ หมดค่าหมดราคา ถ้าเป็นพระเป็นเณรก็หมดค่าหมดราคา ไม่มีค่าอันใดที่จะเป็นประโยชน์สำหรับตนบ้างเลย ถ้าต่อสู้ก็สู้กิเลสไม่ได้ มีแต่แพ้ ๆ ใช้ไม่ได้

ในวัดนี้เราเปิดโอกาสให้พระปฏิบัติจิตตภาวนาเป็นอันดับหนึ่ง เราไม่ให้มีอะไรเข้ามายุ่งในวัดนี้ เข้มงวดกวดขันมากทีเดียว เรื่องจิตตภาวนาวัดป่าบ้านตาดพูดได้อย่างเต็มปากเต็มคำ เพราะเราเป็นผู้ปกครองรักษาเอง การปฏิบัติภาวนาของพระเราถือเป็นอันดับหนึ่ง งานการภายนอกนั้นเป็นงานสังฆกิเลสเสียมากต่อมาก วัดถุนั้นงานนี้สร้างนั้นสร้างนี่ยิ่งไปใหญ่ นะ นี่ไม่ใช่เป็นงานแก้กิเลส เป็นงานสังฆกิเลส

คิดดูซิเราไปพักภาวนาอยู่ในป่าในเขา เพียงวันหนึ่งที่เรทำร้านเล็กๆ ที่พักภาวนาไม่เสร็จมันยังเป็นกังวล วันนี้นงานแค่นี้ยังไม่เสร็จ ทางจงกรมยังไม่เสร็จ เพียงวันสองวันเท่านั้นมันก็เป็นกังวล ยิ่งจะสร้างความกังวลทั้งวันอย่างนี้ตายเลยนะ ต้องเข้มงวดกวดขันเร่งรีบใส่เวล่ำเวลา เพื่อจะประกอบความพากเพียรให้เต็มเม็ดเต็มหน่วย เอา ร้านทำ แคร์เล็กๆ พอได้อยู่ แล้วทางจงกรม พอเสร็จแล้วโลโยมเขาหนี คือการทำเราทำเองไม่ได้ ต้องอาศัยญาติโยมเขา เราบอกรังไรเขาก็ทำตามอย่างนั้น พอเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไป เลิก ไม่ให้ใครมายุ่งเลย ที่นี้เอากันละ นั้น หายกังวลแล้วก็มีแต่ความพากเพียร

พากันจำเอาไว้นะ ที่เหล่านี้พระพุทเจ้า สาวกทั้งหลายท่านเดินมาเรียบร้อยแล้ว มีในตำรับตำราอย่างชัดเจน อย่าเอากิเลสเข้ามาอวดธรรม อวดตรงไหนก็เหมือนเอาส้วมเอาถ่านไปอวดทองคำทั้งแท่งใช้ไม่ได้ นะ พระให้ตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ไปที่ไหน

อย่าแผลอสติ คนเดินไปมีสตินำดู ไม่มีสติเลอะๆ เทอะๆ นะ สติติดอยู่กับตัว ถ้าไม่เจาะจงกับธรรมบทใดก็ให้เจาะจงอยู่ในตัวของเราเป็นสัมปชัญญะ สติมีค่ามากที่สุดทีเดียว กระจายออกจากสติก็เป็นสัมปชัญญะ มีความรู้รอบตัวๆ ไม่เสีย ถ้าแผลอสติก็ไม่มีสัมปชัญญะก็ไม่มีนั้นไปหายาแก้บ้ำมาเลย หนักเข้ากว่านั้นก็เป็นบ้ำ ไม่มีสติ หนักเข้าเป็นบ้ำได้ พากันตั้งใจปฏิบัติ

กิเลสเป็นของแก้ง่ายเมื่อไร ต้องเอาให้นักมือเชี่ยวชาญ เช่นอย่างการอยู่การกินการหลับการนอนมีแต่ฝึก เพื่อจะแก้กิเลสให้ลดน้อยลงไปโดยลำดับลำดับ ที่ว่าฝึกที่ว่า ธรรมดา ก็คือกิเลสตัวมันคือตัวนั้นแหละ มันต้องเอากันอย่างหนักเรื่อยๆ ถ้าธรรมดาๆ แล้วมันก็ยาก ถ้าหากว่าธรรมมีในใจหนักเข้าๆ แล้วนั้นละที่นี้เราจะรู้ได้ชัดเจนว่าธรรมนี้มีกำลังมาก กิเลสอ่อนตัวลงๆ แยกออกตรงไหนมีแต่ธรรมออกหน้าๆ ฆ่ากิเลสตลอดไปเลย ท่านเรียกว่าภาวนามยปัญญา หรือภาวนาโดยอัตโนมัติ สติปัญญาอัตโนมัติ

อะไรสัมผัสสัมพันธ์สติปัญญาจะออกประหัตประหารกันทันทีๆ แต่ก่อนมีแต่กิเลสสับเอาฟันเอาๆ เวลาความเพียรมีสติปัญญาล้ำขึ้นๆ ทุกสิ่งทุกอย่างจะกลายเป็นทางด้านสติปัญญาเป็นธรรมแล้วฆ่ากิเลสเป็นลำดับ จนกระทั่งก้าวเข้าสู่มหาสติปัญญาไม่มีคำว่าแผลอ ไม่ต้องตั้งใจว่าจะไม่แผลอ หากเป็นเองโดยอัตโนมัติของสติปัญญาขั้นนั้นๆ ให้พากันตั้งใจภาวนา อย่ามาหละๆ แหละๆ ผมนี้ร่างกายหละหละอยู่ อ่อนแอมมาก แต่จิตใจไม่เคยหละหละ จิตใจไม่มีวัย มองดูหมู่ดูเพื่อนนี้ไม่ได้ดูแบบคนแก่ๆ อีตาบัวอายุ ๙๔ ปีนะ ดูด้วยสติปัญญา ดูด้วยธรรม แยกไปนี้มองเห็นรู้ซึบๆ นอกจากทำหุหนวกตาบอดเฉยไปอย่างนั้นเอง ให้พากันตั้งใจ

สติมีปัญญามีจะมีทางแก้ไขกิเลส แล้วกิเลสจะได้เบาบางลงไป เราจะได้ทรงอรรถทรงธรรมในหัวใจของเรา ไปที่ไหนผาสุกเย็นใจ ถ้าว่าสมาธิ เอา นั่งเหมือนหัวตอ เพราะจิตไม่ปรุงไม่รบกวน สงบแนว ถ้าออกทางด้านปัญญาก็หมุนเป็นธรรมจักร นั้นวิธีการฆ่ากิเลสแก้กิเลสมีหลายวิธีการให้นำไปปฏิบัติ อย่าอยู่เฉยๆ จะใช้สติปัญญามีสติปัญญานั้นแหละจะฆ่ากิเลส ความโง่เขลาเบาปัญญาแก้กิเลสล้วนๆ เอาเราให้หลงนะ ไม่มีวันไหนที่ชนะ ชนะอะไรมันโง่เหมือนหมาตาย เอาละให้พร

จวนเข้าพรรษามาแล้วพระมากเข้าๆ ต้องได้กันเอาไว้มันจะมากเกินไป ต้องได้กันเอาไว้มันเอาไว้มันให้อยู่พอดี ถ้าธรรมดา ๔๐-๕๐ กะกำหนดความเพียรพอดีๆ ไม่งั้นจะเลยเถิด มันหากแผลอ เวลาเราไปกรุงเทพ กลับจากกรุงเทพจวนเข้าพรรษาพระมาอยู่แล้ว แล้วจะไล่ไปไหนละที่นี้ ถ้าเราได้อยู่แล้วถูกต้องแล้ว กลั่นกรองเรียบร้อย ที่จวนจะเข้าพรรษาถึงมาพระท่านเตรียมทำไว้แล้ว เตรียมทำอยู่จะว่าไง จะไล่ไปไหน ก็ตั้ง

หน้าตั้งตามาประกอบความพากเพียรกับครูบาอาจารย์แล้วจะไล่ไปไหน แน่ มันทก็ต้องอยู่ด้วยกัน

(วันนี้เป็นวันครบรอบมรณภาพคุณแม่แก้วค่ะ) เราจำไม่ได้ ปี ๓๔ แกลเสีย ๑๖ ปีแล้วนะ พูดถึงเรื่องแม่ย่าแม่ชีแก้วแม่ย่ามาก ไม่มีผิดเพี้ยนแม้แต่หนึ่งเลย เราไปไหน นุ่นสำนักเขาอยู่ปากบ้านทางนั้น บ้านอยู่ทางนี้ วัดเราอยู่ทางด้านนี้ ตามธรรมดานิสัยเราจะไปไหนบอกใครเมื่อไรว่าจะไปก็เตรียมของปู่บ๊อบไปเลยๆ ไม่ได้บอกใครทางนุ่นรู้แล้วนะ พอฉันจ้งหันเรียบร้อยแล้ว ไปแล้วนะวันนี้ บอกแล้วนะนั่นบอกพวกเดียวกัน ไปแล้วนะวันนี้ ไปดูก็ไปแล้วจริงๆ บางทีอย่างมากที่สุดว่า ไปแล้วนะวันนี้ เย็นไปหมด วังนั้น แกลเย็บออกว่าเย็นไปหมด ทั้งไปทั้งกลับแม่ย่ามาก

เวลาขากลับมานี้ อย่างมากแกลก็ว่าจวนจะถึงแล้ว อย่างหนึ่งไม่พูด เฉย พอมาถึงก็ว่า มาถึงแล้วนะ เตรียมหุงข้าวหม้อเท่านั้นละ เราก็กินค้อยจันละเขาทำของเขา แล้วจับหมาก เราก็กิน หุงข้าวทุกวันหรือ จับหมากทุกวันหรือ โอ๊ย ไม่ได้หุงทุกวัน ฟังทำวันท่านมานี้แหละ ทราบได้ยังไงว่ามา คุณแม่บอก แน่ อันนี้ไม่ผิดเลย แม่ย่า พอมาถึงแล้ว มาถึงแล้วนะ บางทีกลางคืนดิ๊กๆ จึงมาถึง ตอนเช้าบอกให้เตรียมหมากไว้แล้ว มาถึงแล้ววังกั้น ใครจะมาดูกลางคืน พอไปก็ว่าไปแล้วนะ อย่างมากที่สุดว่าเย็นหมด ที่นี้เวลามาก็เหมือนกัน จวนแล้วนะอบอุ่นเข้ามาแล้ว

นี่กระแสของธรรมเห็นไหมล่ะ ค่อยอบอุ่นเข้ามาแล้ว เวลาไปไปแล้วนะเย็นหมด เราไม่ลืม อันนี้แม่ย่ามากไม่มีผิดมีเพี้ยนเลยการไปการมาของเรา เก่งมากความรู้ อันนี้ของแกล ก็มีเราเท่านั้นที่แกลง นอกนั้นแกลไม่ได้ลงใครง่ายๆ ดีไม่ดีความรู้สู้แกลไม่ได้ ไปให้แกลสอนเอา กับเราไปสอนเราไม่ได้ ไล่ลงภูเขาร้องไห้เลย เห็นไหมล่ะ ไปเล่นกับเราถูกไล่ลงภูเขาร้องไห้ นอกนั้นไม่เห็นมีสู้แกลไม่ได้ แต่กับเราไล่ลงภูเขาร้องไห้เลย

นี่ละความรู้ถ้าสูงกว่ากันรู้กันทันที สมมุติว่าผู้ต่ำกว่าจะไปให้ผู้สูงกว่ายอมลงมานี้ลงไม่ได้ นอกจากผู้สูงกว่าดึงขึ้นไปๆ ที่นี้เมื่อดึงขึ้นไปหนักเข้าๆ สุดท้ายก็อย่างที่ว่าไล่ลงภูเขาร้องไห้ๆ อย่างนั้น คือมันไม่ลง ที่จะให้อยู่ต้องไล่ลง ไม่ฟังเอาไว้ทำไม ตั้งใจเพื่อมาศึกษาที่สอนไม่เอาจะเป็นสาระอะไร นั่นละที่นี้ไล่ละ ร้องไห้ลงภูเขาเราไม่ลืม เราก็กตั้งใจจะมอบกายถวายตัวต่อครูบาอาจารย์องค์นี้ แล้วที่นี้ก็ถูกท่านไล่ลงภูเขาเราจะไปฟังใคร สุดท้ายแกลก็มาพิจารณาตามที่ท่านไล่เพราะเหตุไร นั่นละจับเอา เพราะไม่ฟังคำท่าน แล้วท่านสอนว่ายังไงจึงไม่ฟัง เอา ปฏิบัติตามนี้ นั่น

ที่นี้ก็หมุนมาหาเราที่สอน ปฏิบัติตามที่สอนมันก็ต้องๆ แล้วก็หมอบเลย อย่างนั้นแหละ ก็คนหนึ่งถูกแล้ว คนหนึ่งผิดขึ้นไปเฉยๆ ไม่ยอมฟัง ก็ไล่ลงภูเขาเท่านั้น ชิบจะว่าไง เราไม่เคยพูดนะสิ่งเหล่านี้เพราะเป็นเรื่องนอกๆ เรื่องภายในเป็นยังไงผ่าน

มาๆ ผ่านไป ทีนี้เวลามาสัมผัสเลยพูดเสีย แก่แมนย่ามาตั้งแต่ ปีนี้จะมีครูอาจารย์มาสอนพวกเรา ว่าจั้นเลย พูดอย่างเด็ดด้วย คล้ายคลึงกับหลวงปู่มั่นปีหนองน่อง ปีนี้พระจะมามาก เวลาองค์ไหนมา ไซ้ไหม ให้คนไปดู ไปดูแล้วไซ้ไหม ไม่ใช่ บอกเรื่อยเลย พอไปเจอองค์นี้เข้าเท่านั้น มันเป็นอย่างไงไม่รู้ละ พอไปเจอองค์นี้กลับออกมา ไซ้ไหม ไซ้องค์นี้แหละ พอไปเจอเข้าทั้งปวดหนักปวดเบา นั้นเห็นไหม มันเป็นคู่ทรمانกัน ทั้งจะปวดหนักทั้งจะปวดเบา มันตื่นตื่นไปหมดเลย เป็นอย่างนั้นละ คอยดู องค์นี้แน่ แต่ท่านจะสอนเราหรือเปล่าเท่านั้นละ คอยดู บทเวลาไล่ลงภูเขาร้องให้อ้อๆ สอนหรือเปล่า ก็อย่างนั้น

ความรู้ของแก่แก่มากเรื่องภายนอก ตีเอาไว้ๆ ที่ไล่ลงภูเขาคือออกรู้ๆ ก็เหมือนเราเดินไปนู่นเห็นนั่นเจอนั้นเจอนี้ก็ธรรมดาไม่ใช่เรื่องแก๊กิเลส เรื่องแก๊กิเลสอยู่ภายในเราตีเข้ามา เข้ามาแก๊กภายใน แก่แก่เพลินดูนั้นดูนี้ ก็เหมือนเราไปดูสิ่งนั้นสิ่งนี้มันไม่ใช่แก๊กิเลส แก๊กิเลสมันต้องเข้ามาดูภายใน ทีนี้แก๊กิเพลินดูอันนั้น เพลินเข้าๆ หนักเข้าๆ ห้ามหนักเข้าๆ ไม่ฟังก็ไล่เลย บทเวลายอมลงแล้วไม่พูดเลยนะ คงจะไปเห็นโทษของตัวเอง พอถูกเราไล่ลงภูเขาร้องให้ลงไปได้ ๔ วันกลับขึ้นมาอีก ฟัดกันอีก เดี่ยวๆ ให้พูดเสียก่อนๆ ยอม มากี่เล่าพอถูกต้องแล้วทีนี้ก็แก๊ก จากนั้นแก๊กไม่พูดถึงเรื่องรู้นั้นรู้นี้อีกเลย เจียบนะ มีแต่หมุนไปตามเราที่สอน สอนยังงั้นหมุนไปตาม ก็จิตมันเร่งอยู่แล้วนี่ มันยังจับหลักไม่ได้ พอจับหลักยื่นให้เท่านั้นปั๊บคว้ามบๆ เลย เพราะฉะนั้นแก๊กเร็ว

หลังจั้งหัน

(พระฝรั่งจากมาบจันทร์มากราบนมัสการหลวงตา) มาบจันทร์เราเคยไปแล้ว มาบจันทร์ดี สถานที่นั้นเหมาะสม เราเคยไป ไปพักกลางวันทีนั้นละ ไปเทศน์ช่วยชาติ ตั้งใจภาวนาให้ดีขึ้น ไม่ว่าพระฝรั่งไม่ว่าพระไทยคนไทยตัวชี้เกียจมันมีเหมือนกันเข้าไซ้ไหม มันชี้เกียจมันไม่ได้กลัวใครนะ ให้ระวังตัวนี้ ใครมาจากที่ไหนๆ ให้ระวังตัวชี้เกียจให้ตีมันจะขึ้นบนหัวทันที เอาละพอ เอาจริงเอาจังนะ สติเป็นสำคัญภาวนา นี้เคยสอนเสมอ ย้ำแล้วย้ำเล่าสติ วัดมาบจันทร์เราก็เคยไปแล้ว ดูว่าไม่ได้ค้ำ ไปเทศน์ทีนั้น พักกลางวันแล้วเทศน์ทีนั้น ดูว่าไม่ได้ค้ำ อย่างว่าละค้ำหรือไม่ค้ำมันก็ไปทั่วทุกแห่งทุกหน ค้ำทีนั้นบ้างทีนี้บ้าง ลืมไปเรื่อย แถวนั้นคืออยู่ แถวมาบจันทร์ป่า

นักภาวนาให้พากันตั้งสติให้ดี สติเป็นอันดับหนึ่ง ถ้าสติติดต่อกันไปแล้วการตั้งรากฐานเพื่อความสงบเย็นใจตลอดถึงขั้นจะก้าวเดินทางวิปัสสนาได้ รับรองเลย สติเป็นเครื่องรับรองฐานแห่งความสงบ เท่าที่จิตไม่สงบคือสติมันขาดไป ถ้าสติติดต่อกันตลอดเวลาแล้วจิตนี้ไม่ได้คิดทางไหนได้ สติตีตะล่อมเข้ามาอยู่กับที่แล้วสงบ เรียกว่าจิตแน่นหนา มันคงก็เป็นสมาธิ ออกจากนั้นก็ออกทางด้านปัญญาออกได้

เรื่องสตินี้สำคัญตลอด สตินี้ไม่เห็นมีวรรคใดตอนใดที่จะไม่สำคัญเท่าที่เราผ่านมา สติสำคัญตลอดเลย ก็ไปเข้าในบทรกรรมที่ท่านแสดงไว้ว่า สติ สหุพุดถ ปตฺถิยา สติ จำต้องปรารภนาในที่ทั้งปวง ฟังซิ ไม่ยกเว้นที่สติจะไม่เข้าไปแทรก ไม่มี สตินี้จำเป็นตลอด ในพุทธพจน์พระพุทธเจ้าสั่งสอนไว้เรียบบรรยายว่าสติเป็นของสำคัญ สติจำต้องปรารภนาในที่ทั้งปวงไม่มียกเว้น จึงต้องตั้งสติให้ดี

ถ้าไม่เอาจริงเอาจ้งมันก็ได้ไม่ได้เหตุได้ผลนะ ให้มีข้อพิสูจน์กัน ทดสอบหาความจริง ลงในจุดใดจับให้ติด จับไม่ปล่อยก็เป็นผลขึ้นมา เคยเล่าให้พี่น้องทั้งหลายฟังเพื่อเป็นคติเครื่องเตือนใจ ว่าเราได้ทำมาแล้วด้วยความจริงจ้งจากการพินิจพิจารณา เรียบร้อยแล้วค่อยทำ มาลงสตินะ เจริญแล้วเสื่อมๆ มันอย่างไรกัน เวลาพยายามผลักดันจิตให้ขึ้นสู่ที่สูงคือที่ละเอียดลออสงบพร้อมเย็น ไปอยู่ได้เพียง ๒ คืน ๓ คืน ลดเอาไว้ไม่อยู่เลย เหมือนกลิ้งครกลงจากภูเขาไหลปัดเลย ห้ามไม่อยู่

เอ้ มันอย่างไรกันน้ำ พิจารณา ก็ลงจุดที่ว่าจะเป็นเพราะเราขาดค่าบริการ สติที่กำหนดรู้ใจเฉยๆ ไม่พอ ต้องมีค่าบริการติดไว้นั้น สติจับติดอีกทีหนึ่ง เอาๆ แบบนี้ พิจารณาจุดนี้ ที่นี้ทำแบบนี้จริง ๆ เลยได้เห็นผลขึ้นมา แล้วทำจริงเสียด้วยนะ ตั้งแต่ตื่นนอนไม่มีผลเลย เอาละเรียกว่าลงใจแล้วที่นี้ พอว่าตั้งสติเหมือนวาระม้งดั่งเป้งสติ จับปั๊บไม่ให้อะปล่อย ทั้งวันไม่ปล่อยเลย มันก็เป็นจังหวะที่ดีที่เราฝึกเราแต่ละบทละบาทที่จะได้หลักได้เกณฑ์ออกมา เรียกว่าอยู่คนเดียวเท่านั้น ถ้ามีอยู่หลายผู้หลายคนเคลื่อนได้ สติเคลื่อนได้ ยังมีหน้าที่การงานสับสนปนเปียงแล้วใหญ่นะ ไม่มีอะอะไรมีแต่สติกับจิต จับกันอยู่นั้นเป็นความเพียรล้วน ๆ

นี่ก็เอาพุทโธ เราชอบพุทโธ สติจับติด ไม่มีใคร อยู่คนเดียว จับติดตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งหลับไม่ให้ผลเลย โธ การบังคับจิตไม่ให้ผลของมันของเล่นเมื่อไร ติดคุกติดตะรางยังดี อันนี้มากกว่านั้นหนักกว่านั้น ตกนรกทั้งเป็นว่าอย่างนั้นเถอะ บังคับไม่ให้จิตคิดปรุงไปไหน ให้ปรุงเฉพาะงานของธรรมคือพุทโธ เรียกว่างานของธรรม สติควบคุม บังคับเอาไว้ ๓-๔ วันเห็นผลนะ ติดต่อกัน ตั้งแต่ตื่นนอนกระทั่งหลับ ๆ ๔ วันเห็นผล ที่แรกมันอยากคิดอยากปรุงนี้เหมือนอกจะแตก มันตันๆ สติบังคับไม่ให้มันออก เคยคิดมาเท่าไรแล้วตั้งแต่วันเกิดไม่เห็นได้เรื่องได้ราว จะบังคับให้เข้าสู่ธรรมธรรมเพียงเท่านั้นไม่ได้หรอก ต้องได้ บังคับเลย.. ได้

จากนั้นสติถึงขั้นที่มันเจริญแล้วเสื่อม ไม่เสื่อม ทอดอาลัยตายอยากทั้งหมด คือจิตเราไปถึงขั้นนั้นเจริญแล้วเสื่อมๆ ใต้ปีกกับ ๕ เดือน ไม่ได้ไปหน้ามาหลังที่ไหน พอไปถึงนั้นแล้วมันก็เสื่อมของมันห้ามไม่อยู่ แล้วใส่อีกเหมือนใสครกขึ้นภูเขา มันจะเป็นจะตาย ไปอยู่นั้นได้สองสามคืนพลิกเหมือนครกจะลงจากภูเขา กลิ้งปัดลงแล้ว ทับหัวเรา

ไปด้วย มันอย่างไรกันๆ พิจารณาหาเหตุผล ทดสอบไปมา มาจับติดตรงที่ว่าคำ
บริการคือเรากำหนดจิตเฉยๆ สติมีแต่มันเปลอได้

ที่นี้กำหนดจิตมีคำบริการด้วย สติจับอยู่กับคำบริการ ไม่ยอมให้เปลอ ได้ละ
ที่นี้ ถูก กำหนดจิตเฉยๆ เปลอ เราเคยทำมาแล้วเปลอ เวลาเอาคำบริการใครจะชอบ
คำบริการใดก็ตาม คำบริการนี้เป็นงานของจิต สติควบคุมงานของจิตคือคำบริการ
พุทโธก็ตาม ธัมโมก็ตาม บังคับไว้ไม่ให้ออก ที่นี้จิตมันไม่ได้คิด ความคิดของจิตเป็น
เรื่องสมุทัย เป็นกิเลสลากออกไปเอาไฟมาเผาเรา ไม่ให้มันคิดมันก็ออกไม่ได้ มีแต่ไฟ
คือตปธรรมเผาอยู่ด้วยสติแล้วสงบ

จำไว้นะทุกคน ที่สอนนี้สอนไม่ผิด เราได้ทดสอบมาทุกอย่างแล้ว พอจับติดแล้ว
ที่นี้ขึ้นไม่เสื่อมนะ คือพุทโธไม่ปล่อย สติกับพุทโธไม่ปล่อย เอามันจะเจริญไปแล้วมันจะ
เสื่อมไปไหนเอาเสื่อม เราเป็นทุกข์หัวอกจะแตกนี่ก็เพราะจิตเสื่อม เสียตายไม่ยอมให้
เสื่อมมันเสื่อมต่อหน้าต่อตา คราวนี้เราจะเอาแต่พุทโธ เพราะเราชอบพุทโธ พุทโธกับ
สติจับติด เอาๆ เสื่อมไปไหนเสื่อมไป อะไรจะเสื่อมเสื่อม แต่พุทโธกับสติจะเสื่อมจาก
กันไม่ได้ พัดกันตรงนี้เลย

นี่ละมันถึงได้เห็นเหตุเห็นผลกัน เอาจริงเอาจังเห็น แต่เหลาะแหละๆ ไม่ได้
เรื่องนะ ภาวนาจนวันตายก็ไม่ได้เรื่อง ต้องหาเหตุผลซิ พินิจพิจารณา นี่ก็พูดมาจาก
การพิจารณาเรียบร้อยแล้ว เจริญแล้วเสื่อมๆ ปีกับ ๕ เดือนเราไม่ลืม ได้แต่ความทุกข์
ความทรมานเวลาจิตเสื่อมเสียตาย ไปถึงขั้นนั้นแล้วเสื่อมต่อหน้าต่อตา มันเป็นอย่างไร
จึงได้จับตรงนี้ละ ไม่ปล่อยพุทโธ สติกับพุทโธติดกัน เอา มันจะขึ้นตรงไหนขึ้น จะลง
ตรงไหนลง แต่สติกับพุทโธไม่ยอมปล่อย ลงนรกก็ลงด้วยกัน นู่นนะเอาขนาดนั้นนะ
ปีกใหญ่เลย เอา พุทโธจะพาลงนรกให้เห็นเสียทีนะ พระพุทธเจ้าสอนโลกพุทโธพาไป
สวรรค์นิพพาน นี่เรานำมาสอนเราพุทโธจะพาลงนรก เอา ให้เห็น เด็ดนะ นี่นิสัยมันไม่
เหมือนใคร เอาจริงเอาจังมาก

พอพุทโธๆ เจริญขึ้นไปแล้ว เอาๆ เสื่อม บอกเลยนะ ทำกันเลย ทำเพราะว่าพุท
โธกับสติจะไม่ยอมให้เปลอกัน เอาอันนี้ติดไป อันนั้นมันจะเสื่อมไปไหนให้เสื่อมไป ไม่
เสื่อม พอถึงนั้นก็ค่อยขยับขึ้นๆ จนกระทั่งได้ที่ได้ฐาน แล้วก็มาย้อนหลัง อ้อ จิตเรา
เสื่อมเพราะเหตุนี้เอง เพราะปล่อยคำบริการ ที่นี้เตลิดเลยไม่เสื่อม นี่ก็มาเป็นคติสอน
บรรดาลูกศิษย์ลูกหาให้รู้ จับให้ติด อย่าทำเหลาะแหละไม่ได้เรื่องนะ ทำอะไรไม่ได้เรื่อง
ที่มาสอนนี้เคยทำหมดแล้ว ทดสอบนั้นละไม่ใช่อะไร นิสัยเรามันก็ชอบคิดชอบอ่าน
ชอบทบทวนหาเหตุผลตลอดมา ไม่ใช่แบบขอนแก่นไปทีเดียว เมื่อมันผิดมันพลาดเอา
มาพิจารณาแก้ไขกันไป จึงได้แบบนี้

พอถึงขั้นที่ว่าพุทโธไม่ปล่อย สติกับพุทโธไม่ปล่อยแล้วขึ้นขึ้น เอาลงลง พุทโธ กับสตินี้ไม่ยอมลง ตกนรกตกด้วยกัน เลยไม่ลง ขึ้นเลย นั้นเห็นไหมละ จับได้ เออ เป็น เพราะเปลอ ที่นี้ก็ติดทางสมาธิแน่นบึ้งเหมือนภูเขาตั้งลูก ไม่อยากคิดอยากปรุง ความคิดปรุงแต่ก่อนไม่ได้คิดไม่ได้ปรุงอยู่ไม่ได้ มันคับหัวอก มันอยากคิดอยากปรุง เรื่องนั้นเรื่องนี้ ที่นี้พอสมาธิมีกำลังมากแล้วทับหัวมันไว้ ความคิดความปรุงเป็นเรื่อง รำคาญนะ ไม่อยากคิด มีแต่ความรู้แนว

มันหากติดแล้วนั้นติดสมาธิ แต่เราไม่รู้ จนพ่อแม่ครูจารย์มาลากออกถึงออก ออกทางด้านปัญญาไปใหญ่เลย เพราะนิสัยเรานั้นผาดโผน ท่านต้องรั้งเอาไว้ทุกอย่าง ถ้าลงใจตรงไหนแล้วชั๊ดใหญ่เลย ท่านต้องรั้งเอาไว้ นิสัยเราเป็นอย่างนั้นผาดโผน ทาง ความเพียรนี้ได้รั้งเอาไว้ ถ้าลงใจตรงไหนแล้วเอาจริงนี่นะ ท่านต้องคอยรั้งเอาไว้ๆ อย่างที่เคยพูดให้ฟังนั่งสมาธิตลอดรุ่งๆ ฟาดเสีย ๙ คีน ๑๐ คีน เว้นคีนหนึ่ง ๒ คีนนั่ง ตลอดจนกันแตก เชื่อใหม่ว่ากันแตก ก็กันเราแตกแล้วนี้ใครไม่เชื่อก็ตาม ก็กันเราเอง แตกเราก็เห็นอยู่

คือที่แรกมันไม่แตก เรานั่งที่แรกมันออกร้อนมาก ออกร้อนกัน เหมือนเอาน้ำ ร้อนลวกกันเรา คีนที่ ๑ ที่ ๒ ไป พอออกร้อนมากๆ แล้วมันก็พอง จากพองมันก็แตก นี่มันเป็นขั้นๆ ไป จากแตกก็เลอะ ชั๊ดใหญ่เลย จนพ่อแม่ครูจารย์มารั้งเอาไว้ จากนั้นมา ก็ไม่นั่งตลอดรุ่งอีก ท่านรั้งเอาไว้ พอขึ้นไปปั๊บท่านจะสอน นี่เราก็พูดแล้วนายสารธิฝึก ม้า อันนี้ก็ไม่นั่งตลอดรุ่งอีก ถ้าไม่สอนมันจะไปของมันเพราะนิสัยผาดโผน จนกระทั่ง ถึงก้าวขึ้นสู่ปัญญา เวลามันติดในสมาธินี้ติดไม่ยอมออก อยู่ทั้งวันอยู่ได้เหมือนหัวต่อ ความคิดความปรุงอะไรกวนไม่ได้ มันไม่กวน ไม่คิด คือความคิดปรุงแย็บๆ นี่กวนนะ เมื่อจิตเป็นสมาธิเต็มที่แล้วความคิดทั้งหลายนี้กวนใจ มันไม่อยากคิด แน่ว แต่อยู่ได้ เท่านั้น ไม่มากกว่านั้น

พอออกทางด้านปัญญา ท่านไล่ลงทางด้านปัญญานี้หมุนตัว ตัวๆ ๗ เลย เอาอีก แหละ กลับมาหาท่านอีก มันไม่ได้นอน กลางคีนก็ไม่หลับ กลางวันไม่หลับ สติปัญญา มันหมุนของมันตลอด ก็มาเล่าให้ท่านฟังว่า ที่พ่อแม่ครูจารย์ให้ทางด้านปัญญา เวลานี้มันออกแล้วนะ มันออกยังงี้ ก็มันไม่นอนทั้งวันทั้งคืน นั้นละมันหลงสังขาร ขึ้น เลย คือมันคิดไม่รู้จักประมาณ สังขารที่เป็นฝ่ายมรรคก็กลับกลายเป็นฝ่ายสมุทัยไปได้ สมุทัยแทรกเพราะความไม่รู้จักประมาณ จับไว้แต่ไม่ถอย หากมีข้อยับยั้งจากที่ท่าน เตือน เรื่อยเลย

จากนั้นพอก้าวเข้าถึงขั้นปัญญาจริงๆ แล้วนี้ ลงได้ลงทางจงกรมแล้วจนกระทั่ง ก้าวขาไม่ออกถึงจะออกจากทางจงกรม คือมันไม่อยู่กับร่างกายนะ จิตนี้มันอยู่ภายใน

มันหมุนอยู่ ระหว่างกิเลสกับจิตมันพืดกันอยู่ภายใน ตานี้ฝ้าฟาง ไม่เห็นนะ ตาเราไม่เห็น เห็น คือจิตมันเข้าอยู่ข้างในหมุน เดินจงกรมเข้าป่าโครมคราม เอ้า เข้าป่าออกมา คนอื่นเขาเห็นเขาจะว่าบ้าแหละ บ้าก็ตามเราไม่ได้เป็นบ้า เราชำระบำเรอต่างหาก จนกระทั่งจะก้าวขาไม่ออก ออกละ ที่จะให้มันอยากออกเฉยๆ ไม่มีทาง มันหมุนของมัน นี่เรียกหลักธรรมชาติ เป็นเอง

อย่างพระโสณะประกอบความเพียรจนฝ่าเท้าแตก แต่ก่อนเราก็ฟังในตำรา เราก็ไม่สนิทใจนัก จะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ธรรมดา แต่พอมาเป็นในเรานี้แล้วเข้าทันทีเลย พระโสณะเดินจงกรมจนฝ่าเท้าแตก คือความเพียรกล้า ไม่กล้ายังง้อถ่วงได้ลงทาง จงกรมแล้วไม่รู้จักขึ้นนะ จนจะก้าวขาไม่ออกถึงได้ออก ก้าวขาไม่ออกคือหมดกำลัง แล้วมาพักเสีย นั้น ถ้าไม่เช่นนั้นมันไม่ออกนะ ทางนี้มันหมุนของมันอยู่ตลอด นี่ถึงเวลาจะไปแล้วปิดไม่อยู่นะ ถึงขั้นเวลาที่จะไปแล้วยังง้อก็ไม่อยู่ เป็นก็เป็นตายก็ตายพุ่งตลอดเลย ที่จะให้ถอยขึ้นมาหากิเลสวิภูวนไม่ถอย มันเป็นหัวใจมันก็พูดได้อย่างชัดเจนละซี

พอพูดอย่างนี้ก็จะมีพระองค์หนึ่งคุ้นกันกับเรา ท่านรู้นิสัยเราตั้งแต่เป็นฆราวาส ชอบเล่นกับหมา แล้วก็องค์หนึ่งมาถามหาเรา ว่าท่านอาจารย์ไปไหนไม่เห็น คงไปเดินจงกรมละมัง แล้วหมาตัวนี้วิ่งมานี่ นี่ๆ หมาว่างั้นนะ ไล่หมาตัวนี้ไป ถ้าท่านเดินจงกรมอยู่ทางไปบ้านนาไปแล้วเสียงหมาจะร้องแจ๊ๆ ท่านพูดท่านรู้นิสัยนี้ะ เราก็เดินจงกรมพอดีพระท่านไล่หมาไป หมาก็วิ่งปุบปับๆ มาถึงนี้เราก็ไล่หมา ฟังเสียงหมาร้องแจ๊ๆ นั้นอยู่ตรงนั้น คือท่านรู้นิสัยเรากับหมามันถูกกัน เราก็เดินจงกรมเพลินธรรมดา ที่นี้ทางนั้นก็ไล่หมามา หมาก็วิ่งตาลีตาลานมา มาถึงเราเราก็ไล่ ฟังเสียงร้องแจ๊ๆ นั้นละอยู่ตรงนั้นละ เป็นอย่างนั้นนะนิสัย เราชอบหมา

เดินจงกรมไม่รู้จักหยุดละ แต่ก่อนนี้เอาผ้าปกคลุมนะ คือเดินจงกรมเอาหนองฝื่อเป็นเกณฑ์ ข้างบนไม่มีร่มไม้ ทางเป็นสวนร้างเขา ข้างบนเป็นฟ้าเป็นแดดเลย ผ้าคลุมเลยมัดติดหัวเดิน อย่างนั้นแหละไม่มีแดดมีฝน ถ้าฝนนี้ไปละ ถ้าแดดไม่ไป ทำอย่างนั้น ก้าวขาไม่ออกมันถึงจะออกจากทางจงกรม นี่เรียกว่าความเพียรอัตโนมัติ พวกกันเข้าใจเอาไว้ ความเพียรฆ่ากิเลสโดยอัตโนมัติ เหมือนกิเลสทำลายจิตใจของสัตว์โลกโดยอัตโนมัติ คิดอะอะเป็นกิเลสทั้งนั้นๆ ตา หู จมูก ลิ้น กายสัมผัสสัมผัสกับอะไร เป็นกิเลสออกหมดเลย ที่นี้เวลาเข้ามาสู่ธรรมะที่มีกำลังกล้าแล้ว สัมผัสสัมผัสอะไรเป็นธรรมทั้งนั้นฆ่ากิเลสตลอด แยกปึ้นนี้ขึ้นเป็นธรรมแล้วๆ ฆ่ากิเลส

นี่ละที่ว่าความเพียรอัตโนมัติ หมุนตัวๆ เลย เอาจนกระทั่งหมดไม่มีอะไรเหลือเลย ภายในจิตใจโล่งว่างเปล่า สุญญโต โลภ โภก ไปหมด กิเลสเท่านั้นเป็นก้างขวางคอ พอถอนกิเลสซึ่งเป็นก้างขวางคอออกแล้วว่างหมดเลย นั้น มันก็รู้อะไรเป็นก้างขวางคอ

กิเลส แต่ก่อนรู้ได้เมื่อไรว่ากิเลสเป็นก้างขวางคอ แต่พอกิเลสถอนตัวออกหมดไม่มีอะไรเหลือแล้ว ก้างขวางคอก็คือกิเลส ทีนี้มันก็โล่งไปหมดเลย นั่นจิต หมดทีนี้ งานการหนัก ๆ หนา ๆ ไม่มีงานใดที่จะเท่างานฆ่ากิเลสนะ หนักมาก หนักจริง ๆ แต่ว่าอันหนึ่งกำลังของธรรมมันก็หนักเหมือนกัน มันไม่ถอยกัน กิเลสมันจะหนาขนาดไหนธรรมนี้ไม่มีถอยกัน นี่ละมันจะเป็นจะตายตรงนี้ ถ้าลงได้เดินจงกรมนี้ก้าวขาไม่ออกถึงจะหยุด ไม่ว่าจะกลางวันกลางคืนถ้าลงได้ลงแล้วเป็นอย่างนั้น คือมันหมุนของมัน ธรรมก็หมุนของธรรม กิเลสก็หมุนของกิเลสพืดกัน เพลินกันอยู่ในนี้ไม่ได้ออกข้างนอก

ตาฝ้าฟางไม่ได้มองเห็นนะ กลางวันแสด ๆ มันไม่ได้มองเห็นต้นไม้ภูเขา คือจิตนี้เวลามันเข้าข้างในแล้วตานี้จะฝ้าฟางไม่เห็นนะ โครมครามเข้าป่า เข้าป่าแล้วถอยออกมา เอาอีก เดี่ยวโครมครามเข้านั้นอีก ก็มันมีตั้งแต่ร่างไป แต่จิตกับกิเลสมันพืดกัน อยู่ภายในนี้มันไม่ถอย ตาก็เลยฝ้าก็เลยฟาง โครมครามเข้าป่า เอ้า เข้าป่า ถอยออกมา ไปโครมคราม ๆ เข้าป่านั้น เหมือนบ้านนะ คือจิตมันไม่ถอยกัน นี่ละถึงวาระของจิตที่มันเข้มแข็งของมันเต็มที่แล้วจะไม่มีคำว่าถอยกับกิเลส ไม่มี เอาเป็นเอาตายเข้าว่าเลย กิเลสไม่ตายเราเท่านั้น นั่น ที่จะให้ถอยกันไม่มี ถึงขั้นธรรมะขั้นนี้แล้วท่านเรียกว่าความเพียรกล้า

พระโสณะที่ว่าความเพียรกล้า ท่านเดินจงกรมจนฝ่าเท้าแตก เดินไม่หยุดมันก็แตกเองซิ วันนั้นก็เดินกลางคืนก็เดินกลางวันก็เดิน เดินไม่หยุดไม่ถอยฝ่าเท้าก็แตกเอง คือคำว่าแตกไม่ใช่แตกอย่างนั้นนะ คือมันจะกัดเข้าไป ๆ ที่แรกก็หนังหยาบ ๆ ค่อยกัดเข้าไป ๆ เข้าหนังบาง เข้าไปถึงเนื้อ นั่นละเรียกฝ่าเท้าแตก ไม่ได้แตกอย่างนั้นนะ มันค่อยกัดเข้าไป ๆ บางเข้าไปจนกระทั่งถึงเนื้อ เรียกว่าฝ่าเท้าแตก นี่ก็ได้มาเอาเราเป็นพยาน เวลา มันงัดฝ่าเท้านี้ฝ่าเท้ามันเหมือนไฟลนนะ ออกร้อน แหม เอ๊ะ มันเป็นอย่างฝ่าเท้าเรา มันแตกเหวอ เอามาดู ดูตรงไหนก็ตีไม่แตก ได้ดูจริง ๆ ไม่ใช่มาพูดเฉย ๆ นะ มาดูมันก็ไม่เห็นแตกนี่นะ พอเอามือลูบอย่างนั้นมันเสียวมันจะถึงเนื้อแล้วนั่น มันเสียวแปลบ ๆ ถ้าจากนั้นแล้วก็เข้าถึงเนื้อเรียกว่าฝ่าเท้าแตก

เราเพียงเสียวเท่านั้น แต่กิเลสแตกเสียก่อน ถ้าหากว่ากิเลสไม่แตกฝ่าเท้าจะแตก ถึงขั้นนี้มันรู้กันเอง อย่างพระโสณะท่านทำความเพียรจนฝ่าเท้าแตก ไม่แตกยังไถ่ถอยไม่ได้นี่ ถ้าลงได้เข้าทางจงกรมไม่ว่ากลางวันกลางคืนถอยไม่ได้เลย เดินแล้วเดินเล่าสุดท้ายฝ่าเท้าก็แตก ของเรายังไม่แตกเพียงเสียว ๆ เท่านั้น คือถ้ามันถึงนั้นแล้วมันยอมรับละ เอาอันนี้เป็นพยานยอมรับกัน ถ้าหากว่ากิเลสยังไม่แตกฝ่าเท้าจะแตกแน่ ๆ ไม่สงสัย เพราะมันหมุนตลอด เดินจงกรมไม่รู้จักหยุด จนก้าวขาไม่ออกถึงจะหยุด มันเพลิน เพลินอยู่ภายใน ข้างนอกซ่อ ๆ ซ่า ๆ ไป แต่ภายในมันหมุนอยู่

ระหว่างกิเลสกับธรรมต่างคนต่างไม่ปล่อยให้กัน ต่างสู้กัน มันก็เข้มแข็งทั้งกิเลส ทั้งธรรมพึดกัน ร่างกายก็เหมือนท่อนไม้ท่อนฟืน เดินเซ่อๆ ซ้ำๆ บางทีโครมครามเข้าป่า เราเข้าแล้วนี่นะ เข้าป่า ออกมา เดินไปเซ่อๆ ซ้ำๆ ทางนี้มันหมุนของมัน เดี่ยวโครมครามเข้าป่า เอ้า ป่า เป็นอย่างนั้นนะ มันขบขัน คนอื่นเขามาเห็นเขาจะว่าเราบ้า ความจริงมันหมุนอยู่ภายในมันไม่ได้ออกข้างนอก นี่ละฆ่ากิเลสเป็นอย่างนั้น ถึงขั้นมันไม่ถอยไม่ถอย เหมือนวานิปพานนี้อยู่ชั่วเอี่ยมๆ หูดหวิดๆ อยู่อย่างนั้นนิพพาน แต่ก่อนที่ว่าจะเชื่อว่านิพพานมีหรือไม่มี พอถึงขั้นนี้แล้วอยู่ชั่วเอี่ยมเลย หูดหวิดๆ อยู่ โอ้ สนุกดีนะความเพียร เอาละวันนี้พูดเท่านั้นละนะ

(ลูกถามนิดหนึ่งเจ้าคะ ลูกนั่งภาวนา เริ่มแรกนั่งสมาธิอยู่ แล้วลูกก็เริ่มต่อทางด้านปัญญา ลูกก็ค่อยๆ ลอกเนื้อ หนัง เอ็น กระดูก ไปเรื่อยๆ ลอกกลับไปกลับมา แล้วที่นี้ภาพมันเปลี่ยนไปกลายเป็นหัวกะโหลก มันเปลี่ยนไปลูกก็เลยดูอันนี้ต่อ) เป็นเป็นโครงกระดูกแล้วเป็นใจ (หน้าเป็นหัวกะโหลก) กระดูกเราจะเอาไฟเผาก็ได้ ตั้งขึ้นมาใหม่เป็นรูปร่างเหมือนคนธรรมดาเต็มสัดเต็มส่วน แล้วพิจารณาให้มันเป็นความตาย แล้วพองขึ้นแตกกระจายกระจายออกไป แล้วก็เข้าจนกระทั่งถึงกระดูก เนื้อหนังพังไปหมดเหลือแต่กระดูก ไฟเผา เข้าใจหรือ นี่เรียกว่าฝึกซ้อมทางด้านปัญญา ฝึกซ้อมแล้วมันเร็วเข้าๆ พอตั้งพักมันดับของมัน เป็นขั้นนะ ปัญญาก็เป็นขั้นๆ

(หมายถึงว่าเรากำลังดูอยู่มันเปลี่ยนขึ้นมาเป็นกะโหลกอย่างนี้คะ มันเปลี่ยนของมันเอง) เปลี่ยนก็ให้มันเปลี่ยน เราเป็นคนรับทราบตามเรื่องความเปลี่ยนของมัน มันจะเป็นยังไงก็ให้ทราบตามเรื่องของมัน อย่าไปหลงของมันก็แล้วกัน มีอุบายของปัญญาที่จะพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงแก้ตัวเองออกจากสิ่งผูกพัน คือสิ่งเหล่านี้ละที่จิตไปผูกพัน พอจิตรู้อันนี้แล้วมันจะปล่อยของมัน เบาทอกๆ อุบาทวนบาทอก ถูกต้องแล้วเอาอย่างนั้นนะ

(บางทีเราจะนั่งภาวนา จะเอาแต่ความสงบก่อน แต่มีภาพขึ้นมาให้เราพิจารณา) ถ้าหากว่าเราพิจารณาทางด้านปัญญา เมื่อเวลามันหนักมากมันเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าเหมือนกันนะ คือปัญญานี้มันอ่อนอยู่ภายในหัวอก พิจารณาทางด้านปัญญามันอ่อน ถ้าอย่างนั้นเข้าสู่สมาธิเสียให้จิตสงบแนว นี่พักงาน พอจิตสงบแนวแล้วมันจะมีกำลังภายในใจ พอมีกำลังออกมาแล้วที่นี้ออกทางด้านปัญญาอีก เวลามันเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าเข้ามาอีก เข้าใจหรือ นี่วิธีการดำเนินทางด้านปัญญา คือการทำงานพิจารณาแยกนั้นแยกนี้ เวลามันเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้านี้เข้าพักงาน เข้าสู่สมาธิ สมาธิเป็นสถานที่พักงาน พักผ่อนนอนหลับ เข้าสู่สมาธิเย็นใจ เข้าใจ

(เวลามันออกมากๆ แล้วมันเข้ายาก มันดึงกลับมายาก) ถ้ามันดึงกลับได้ยาก
 เอาพุทธโธติด หลวงตาเคยทำแล้วเหล่านี้ คือเวลาพลังของสติปัญญามันรุนแรง มันจะ
 ฟุ้งๆ ของมันเลย เอารั้งเข้ามาเฉยๆ ไม่อยู่ รั้งเข้ามามันก็ฟุ้งของมันออก ต้องเอาพุทธโธ
 เอาพุทธโธมาไว้จับกับพุทธโธ ติดกับพุทธโธ สติบังคับไม่ให้ออก ให้อยู่กับพุทธโธ เดี่ยวก็
 สงบแน่วลง เข้าใจใหม่ พอพุทธโธมัดเอาไว้แล้วก็สงบแน่ว พอได้กำลังแล้วปล่อย ปล่อย
 มันก็ฟุ้งเลย เข้าใจเหวอ นั่นแหละถูกต้องแล้ว อย่างนี้จะถ้ามันเข้าช่องแล้ว พุดปั๊บมัน
 เข้าใจทันที เข้าใจแล้วนะ เอาละเท่านั้นละ ให้พร

รับชมและรับฟังพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.luangta.com หรือ www.luangta.or.th

และสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*

และเครือข่ายทั่วประเทศ